

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen
103 33 STOCKHOLM

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2017-00313

ER REF Fi2017/01329/B

Remissyttrande över Utkast till lagrådsremiss Riksbankens finansiella oberoende och balansräkning

2017-05-05

Enligt 2 kap. 4 § riksbankslagen får fullmäktige för Riksbankens räkning lämna remissyttranden inom sitt verksamhetsområde.

Fullmäktige konstaterar att flera av de områden som berörs i utkastet till lagrådsremiss (nedan benämnt Utkastet) hör till direktionens verksamhetsområde, till exempel frågan om valutareservens storlek och finansiering. Inte desto mindre ska fullmäktige enligt 10 kap. 3 § andra stycket riksbankslagen till riksdagen och Riksrevisionen lämna förslag till disposition av Riksbankens vinst. Eftersom Utkastet innehåller ett lagförslag till en ny vinstutdelningsmodell faller Utkastet i dessa delar inom fullmäktiges verksamhetsområde. Det skulle också kunna påstås att eftersom valutareservens storlek påverkar Riksbankens vinst skulle även frågor om valutareserven kunna anses falla inom fullmäktiges verksamhetsområde.

Fullmäktige lämnar följande synpunkter.

Fullmäktige välkomnar utkastets förslag till vinstutdelningsmodell. Förslaget innebär tydliga och lagfästa regler för när vinstutdelning kan ske. Vid sidan av gällande bestämmelser om direktionens rätt att göra avsättningar för vissa risker enligt ECBS redovisningsriktlinje – som Riksbankens direktion är skyldig att tillämpa enligt 10 kap. 3 § riksbankslagen – kommer förslaget att uppfylla EU-rättens krav om Riksbankens finansiella oberoende.

Den föreslagna vinstutdelningsmodellen vilar på idén att det så kallade målsatta kapitalet ska utgöra en tröskel för vinstutdelning. Först om Riksbankens eget kapital överstiger denna tröskel (60 miljarder kronor) ska vinstutdelning ske med det överskjutande beloppet. Fullmäktige tillstyrker den föreslagna modellen men konstaterar samtidigt att modellens automatik gör det särskilt angeläget att Riksbanken när som helst – och oavsett nivå på det egna kapitalet – ska kunna göra en framställning till riksdagen om åter- eller uppkapitalisering av banken. Förslaget innehåller visserligen en bestämmelse om återkapitalisering. Men enligt sin ordalydelse innebär den att Riksbanken får göra en sådan framställning endast om bankens eget kapital understiger 20 miljarder kronor. Förslaget begränsar därigenom den möjlighet som Riksbanken har redan idag att enligt 4 kap. 1 § riksbankslagen väcka en fråga om författningsändring eller annan åtgärd från statens sida, till exempel

beträffande återkapitalisering oavsett nivå på det egna kapitalet. En sådan begränsning är inte önskvärd. Mot bakgrund av denna bestämmelse är det självklart att Riksbanken alltid kan göra en framställning till riksdagen med begäran om uppkapitalisering. Detta bör tydliggöras i lagtexten. Fullmäktige delar direktionens ståndpunkt att det i riksbankslagen införs en återkapitaliseringsregel som tydliggör statens ansvar enligt EU-rätten för att Riksbanken är adekvat kapitaliserad.

Utkastet innebär i motsats till vad den så kallade Flamutredningen föreslog ingen automatik beträffande återställning av Riksbanken eget kapital, jfr SOU 2013:9 s. 155 ff. Utkastet benämner ändå den nivå till vilken riksdagen kan välja att återkapitalisera Riksbanken "garanterad nivå" (40 miljarder kronor), se utkastets förslag till 10 kap. 2 § riksbankslagen. Med hänsyn till att Riksbanken under lång tid kan komma att ha ett eget kapital som vida understiger den garanterade nivån utan att Riksbanken ska kunna ha rätt att göra en framställning till riksdagen om återkapitalisering synes det missvisande att beteckna nivån som garanterad. Fullmäktige anser att det bör klargöras att den garanterade nivån åtminstone är en implicit kapitalgaranti.

Sammanfattningsvis tillstyrker fullmäktige vinstutdelningsmodellen. Fullmäktige stöder införandet av en återkapitaliseringsregel förutsatt att den inte kringskar Riksbankens rätt att göra en framställning till riksdagen om en återkapitalisering oberoende av kapitalnivå. Även om de föreslagna nivåerna för återkapitalisering respektive garanterad nivå inte är bindande för riksdagen kan det med fördel tydliggöras att regeln utgör en implicit kapitalgaranti. Därtill bör statens ansvar för Riksbankens kapital tydliggöras i lagtexten.

På fullmäktiges vägnar:

Susanne Eberstein

Maria Svalfors

I beslutet har deltagit: Susanne Eberstein (ordförande), Michael Lundholm (vice ordförande), Hans Hoff, Peter Egardt, Caroline Helmersson Olsson, Olle Felten, Hans Birger Ekström, Anders Karlsson, Roger Tiefensee, Agneta Börjesson och Chris Heister.

Föredragande har varit Eric Frieberg.